

Høsting av epler hos Henning Jensen

Årsberetning Nordgrønt SA 2023

Styret har bestått av:

Eilif Due	Styreleder
Laurits Stokkeland	Nestleder
Johan Morten Haugan	Produktgruppeleder salatgrønnsaker
Thorleif Aas	Produktgruppeleder rotgrønnsaker
Inger-Iren Eriksrud	« « veksthus
Sigurd Orre	« « poteter
Knut Opedal	« « frukt
Hanne Brennhovd	Coop Norge SA sin representant

Vararepresentanter til styret har vært:

Anders Lie	Friland Salatgrønnsaker
John Borten	Friland rotgrønnsaker
Kristian Solberg	Veksthus
Oddbjørn Aarøe	Potet
Ola Skinnnes	Frukt og bær
Atle Olsen	Coop Norge SA (deltar på alle styremøter)

Følgende har hatt møte- og talerett, men uten stemmerett

Johan Presthus	Sekretær/Daglig leder
Tommy Espedal	Coop Norge SA Stavanger
Lars Rune Hoel	Coop Norge SA Trondheim
Tom Arne Isaksen	Coop Norge SA Tromsø
Oddbjørn Aarøe	Nordgrønt Midt
Morten Bilstad	Nordgrønt Vest
Martin Østby	Nordgrønt Øst

Styret har i løpet av 2023 hatt 6 styremøter. Av disse har 1 foregått på Teams. Styret har behandlet 85 protokollførte saker.

**Styreleder
(Eilif Due)**

Året 2023

Været vil virke inn på all utendørs matvare produksjon og kanskje spesielt for potet, grønnsaker, frukt og bær. Østlandet fikk regn og oversvømmelser, mens Trøndelag fikk regn og frost. Lagringsvarer for vinter og vår salg er mindre enn tidligere år og lagrer dårligere. For Nordgrønt vil mangel på norsk potet være mest utfordrende.

Styret har det siste halvåret brukt tid på å få revidert avtaleverket mellom den enkelte produsent og COOP og mellom Nordgrønt og Coop, disse vil bli signert i løpet av første halvår -24.

Arbeidet med produksjons planer har gått bra med noen justeringer på kulturer, ett viktig verktøy for både produsent og salg.

Styret er lite fornøyd med håndtering og oppfølging av kasser gjennom EPS/NLP – her står mye ugjort arbeid igjen før produsentene har tillitt til systemet.

Deler av styret har i høst vært på tur/omvisning til Telemark (Telefrukt) og videre til Jæren med flere produsentbesøk, viktig aktivitet for styret å møte flest mulig produsenter.

Nordgrønt samarbeider med Gartnerhallen og Produsentforeningen 1909 om felles innspill til jordbruksoppgjøret, viktig arbeid som omfatter hele matdelen av grøntnæringa.

Både styret og enkeltprodusenter har deltatt i «Bærekraftprosjektet» sammen med faglaga og næringa som går over en treårigprosjektperiode. Dette ser lovende ut med et stort engasjement.

Daglig leder (Johan Presthus)

Året 2023 ble heller ikke et normalår, hvis vi i det hele tatt kan snakke om det lengre. Vi opplevde store forskjeller og utfordringer rundt om i landet. Tenker da spesielt på klimatiske påvirkninger i regionene. En særdeles fuktig høst og tidlig frost gjorde at mange i Trøndelag ikke fikk alle sine varer i hus. Betydelige mengder av hodekål og potet ble stående igjen på jordene. Andre utfordringer i andre regioner medførte også reduserte avlinger. Tørke og uværet «Hans» gjorde store skader hos flere produsenter i Øst. Lagertellinger rundt om i landet viser at det er vesentlig mindre på lager av de fleste kulturene enn tidligere år. Krigen i Ukraina ser også ut til å vare lenge enda og vi har i tillegg fått ei eskalering i den langvarige konflikten mellom Israel og Palestina. Med bakgrunn i alt dette har det dukket opp spørsmål med tanke på «matsikkerhet» hos flere. Dette håper vi vil medføre en større etterspørsel etter norske varer hos våre kunder. Rentehevingene som startet høsten 2022 har fortsatt gjennom hele 2023 og vi ser nå at mange har fått store økonomiske utfordringer pga. disse. Dette gjelder både bedrifter og private.

På årsmøtet i mars ble det få endringer i styret. Kjetil Orre takket for seg som Produktgruppeleder på Veksthus. Inger-Iren Eriksrud tok over etter han og som erstatter for henne på salatgrønnsaker ble Johan Morten Haugan valgt inn i styret.

Styreleder Eilif Due og nestleder Laurits Stokkeland har i år videreført det de startet med i 2022. Sammen med meg, Atle og Hanne fra Coop, tok vi først turen til Telefrukt. Besøk på pakkeriet og deretter en omvisning i eplefelt hos Henning Jensen. Deretter gikk ferden videre til Jæren hvor vi besøkte produsenter og gartneri. Vi fikk også en omvisning i gulrot og løkpakkeriet på Bru Gard. Avsluttet med et produsentmøte hos Thorleif Sunde. Gode tilbakemeldinger og vi har allerede bestemt at i 2024 vil det bli en ny runde. Da er det potetmiljøet i region Øst som vil bli prioritert.

Proessen rundt endringer i organisasjonen til Coop har fortsatt i 2023. Mye av dette er ikke helt klart pr nå, men Coop rigger seg for framtida. Det som er godt å ta med seg er at Frukt og Grønt er høyt oppe på prioriteringslista. Samarbeid med innkjøperne oppleves bra og det er gode tilbakemeldinger fra produsentene.

Bærekraftprosjektet som er et samarbeid mellom GH, 1909 og Nordgrønt har fått en god start i 2023. Her er det tildelt over 8 millioner i statlige midler i året, fordelt over en 3 årsperiode. Annika Maria Grundt er ansatt for å lede og gjennomføre dette. Det er også satt ned ei ressursgruppe der produsenter fra alle 3 organisasjonene deltar. På de regionale årsmøtene ble prosjektet presentert. Det ble også utført gruppeoppgaver hvor de enkelte gruppene delte sine tanker rundt bærekraft.

GH, 1909 og Nordgrønt har signert en samarbeidsavtale om myndighetskontakt og næringspolitikk. Våren 2023 samlet produsentorganisasjonene seg bak et felles innspill til jordbruksforhandlingene. GH utarbeidet et forslag som Nordgrønt og 1909 signerte sammen med GH. Tanken var at et slikt innspill ville veie tyngre hvis det var undertegnet av alle. Samme opplegg er også videreført i forkant av forhandlingene i 2024. Det er fremdeles punkt som ikke er helt avklart i denne samarbeidsavtalen, men det at hele produsentnæringa kan samarbeide er positivt.

Styret har i løpet av året avholdt 6 styremøter og protokollført 85 saker. Fast post i møtene er status Coop. Her får vi løpende oppdatering på marked og salg. En gjenganger i møtene har vært diskusjon rundt emballasje og spesielt EPS kassene. Produsentene melder tilbake at status på kasser ved telling blir feil. Leverte kasser til Coop blir ikke registrert i NLP saldo. I det siste har noen få produsenter blitt fakturert for kasser som de ifølge NLP ikke har gjort rede for. Dette pga. uoverensstemmelser etter telling. Stor frustrasjon hos flere produsenter pga. dette. Coop, Nordgrønt, Eps og NLP vil forsøke å finne gode løsninger slik at dette blir riktig. Fruktklient ved Egil Hokstad deltar også i møter, og det er håp om at Fruktklient kan være en god løsning for å avstemme kjøp og bruk av EPS kasser fremover.

Utvidelse av Nordgrønsts administrasjon og godtgjørelse til tillitsvalgte er også noe som har vært diskutert. Dette står sentralt i planene fremover. For å klare

dette er vi avhengige av en bedre økonomi. Hvordan vi skal løse dette er noe vi vil jobbe med i 2024.

På slutten av året har Atle, Hanne, Laurits, Eilif og Johan hatt flere møter der ei oppdatering av Hovedavtalen har vært tema. Dette sammen med en advokat fra Coop. Den nye avtalen er redusert fra 18 til 12 sider og flere punkt er fjernet fra den opprinnelige avtalen. Den er nesten ferdig og vil bli sendt ut til produsent og pakkeri for signering i løpet av første halvdel av 2024. Neste post på programmet er gjennomgang av Samarbeidsavtalen mellom Coop og Nordgrønt. Håpet er at den også skal være ferdig revidert kort tid etter at ny Hovedavtale er signert.

Det er laget en instruks til regionrådene og i 2024 vil vi også jobbe med instruks til de lokale Produktgruppelederne.

Laurits Stokkeland har i 2023 vært Nordgrønns representant i markedsmøtene på Langhus hver onsdag. Har vekslet litt mellom å delta fysisk og på Teams. Her legger Laurits ned et betydelig arbeid og denne jobben er særdeles viktig med tanke på marked og pris for hele næringa.

Årsmøtene ble i 2023 avholdt regionvis, men i 2024 satses det igjen på et fellesmøte. Dette blir 6-8. desember og vertskap for samlinga er Trøndelag, så sett av denne helga allerede nå.

Møter i forbindelse med neste års planer kom i gang tidlig i høst og med tanke på noen få unntak er det veldig lite endringer i neste års planer. Innkjøperne i Coop har gjort en grundig jobb og lagt et godt grunnlag for å treffe så godt som mulig på produksjon og salg.

Markvandring på Frosta i juni 2023

Bilder fra besøksrunden i 2023. Siste bildet er fra produsentmøte hos Thorleif Sunde.

Planlegging og finansiering av kampanjer

Markedstrekket til markedsføring i Coop er på 2,5%. Av dette beløpet skal 2 % tilbakeføres til Nordgrønt. For 2023 ble markedstrekket på kr 23.995.196. Dette er en oppgang på ca. 3,6 % siden 2022.

Når vi har dette trekket, skal det ikke trekkes inn andre midler fra produsentene for å dekke kampanjer. Det er gjennomført en rekke kampanjer for norske produkter i 2023. Coop legger fram en oversikt på årsmøtet over hva midlene er brukt til.

Økningen i omsetning for sesongen 2023 skyldes økte priser. I totalitet opplever hele markedet en nedgang i omsatt volum.

Ajourhold hjemmesider.

Oppdatering av interesse for medlemmene gjøres på våre hjemmesider. I tillegg sendes det epost når viktig informasjon skal formidles. GPS prisen legges ukentlig ut på Nordgrøntsidene. Styrereferater og andre nyheter kommer når noe skjer. Daglig leder er ansvarlig for dette.

Samarbeidsorganisasjonen Nordgrønt SA.

Aktiviteten i Nordgrønt er i stor grad avhengig av at tillitsvalgte tar aktivt del i de daglige gjøremålene. Med en daglig leder i 60 % stilling er det umulig å rekke over alt og det jobbes fremdeles med å få til en utvidelse av administrasjonen. I tillegg ønsker vi å få på plass en tydelig rollebeskrivelse på sentrale verv og også forventninger knyttet til disse. Det er også satt i gang en prosess/kartlegging, der vi ønsker å få på plass en godtgjørelse til tillitsvalgte på regionalt nivå, samt de sentrale GPS ansvarlige som jobber hver uke opp mot marked og pris

I 2023 har Nordgrønt bidratt med støtte til følgende prosjekt:

Fagforum Potet kr 14 000,- og kr 3 000,- til et Masterstipend på potet.

Utarbeidet plansjer og video i forbindelse med høstehygiener kr 20 000,-

Forum for Norsk Grønt kr 3 988,-

Kampanjestøtte potet kr 37 500,-

Årsmøte for 2022

Vertskap for årsmøtet i 2022 var region Midt i Trondheim 22. mars.

Prissetting – deltaking på Markedsmøte for Nordgrønt (Laurits Stokkeland)

Hver tirsdag kl. 1445 samles Nordgrønt sine SKP-er seg på Teams for å dele informasjon til meg i hver enkel kultur. Grunnlaget for diskusjonen er deltakelsen i de respektive GPS gruppene og informasjonen og konklusjonen som GPS gruppa har bestemt seg for. Her formidles både informasjon om pris, volum, kvalitet og forventninger fremover. For at Coop skal være konkurransedyktige på pris er det veldig viktig at alle SKP-er er godt informerte om markedsituasjonen. Der er også viktig at SKP-ene har diskutert prisjusteringer med innkjøper i Coop.

På markedsmøte deltar det også en representant fra GH og en fra 1909. Det er vi tre organisasjonene som setter prisen, enten ved enighet eller vekting.

Vinter – vår

Av lagringsgrønnsakene var det gode lager på potet, gulrot, hodekål, knollselleri, og løk. Av veksthusvarer hadde vi årsproduksjon på Crispi og agurk. Hodekål hadde store lager, noe som medførte prispress og få eller ingen uker oppnådde målpris. Kålrot: Det ble solgt noe økologisk kålrot som konvensjonell. Øvrige lagringsvarer var det nesten nok av frem til nye norske varer kom på markedet, bortsett fra løk som ikke bør lagres lengre enn 15. juni.

Sommer – høst.

Ny-poteten kom i uke 26, og har fra uke 44 ligget helt oppunder øvre prisgrense. Dette skyldes små lager grunnet mye regn. Tomat, hadde fastpris i hele sesongen, noe som resulterte i en bra og forutsigbar produsentpris, men en turbulent sommer grunnet overproduksjon.

Høst – lager

For enkelte produsenter kom vinteren litt raskere enn planlagt. Dette medførte at en del varer ikke ble høstet. Dette i lag med reduserte avlinger grunnet både tørke og fuktighet, har resultert at det for inneværende vinter er mangel på de fleste kulturene. Dette gjenspeiler også prisbildet.

Endret tollregime.

Under statsbudsjettet for 2024 ble det bestemt at følgende grønnsaker går over fra kr – til % toll. Rødbeter, kålrot, isbergsalat, knollselleri og potet. Potet har virkning fra 1. sep. 2024 de andre fra 1. jan 2024. Dette vil medføre at det blir enda viktigere å ha norskproduserte varer. Møtet er enten digitalt eller

oppmøte på Langhus. De fleste møtene er gjennomført digitalt, men jeg har vært fysisk på møtet minst en gong pr mnd.

Veksthus

(Inger-Iren Eriksrud)

Energi har de siste årene vært en faktor som har økt betraktelig for produsenter i hele landet, men spesielt for produsentene sør for Dovre. Fra og med desember 2021 ble det vedtatt at veksthusprodusenter skulle få strømstøtte når reelle kostnader kom over 70 øre/kwh. Dette hjalp produsentene som holder til i de dyreste områdene (NO1 og NO2) til å få et bilde av hva kostnadene ville bli mnd. for mnd.

Men, 70 øre/kwh er også høyt sammenlignet med priser som ble oppnådd i andre deler av landet.

Det står ikke på viljen til å redusere på kostnader og fortsette og dyrke grønnsaker og urter i veksthus. Samlet sett er det investert i mange millioner kroner i energieffektivisering ved å bytte til LED belysning, installasjon av avfuktere, varmepumper og fornying av gardiner bla.

Vinterprisen for 2023/24 ble avtalt noe sent, men vi fikk til en pris som var lik over hele landet og alle produsentene ble med. Det ble sendt inn en oversikt til Per Simensen over hvilke produsenter som startet når og hvor store areal som var tilgjengelig til enhver tid. Vi var enige om at vi hadde lagd en god plan så Coop skulle være dekket med norsk. Dessverre klarte ikke produsentene, av forskjellige grunner, å fylle opp til Coop så Per måtte importere. Ca. 25% fra medio november 2023 ut året ble importert.

Tomat

Generelt har det vært en god produksjon og få dyrkningstekniske problemer denne sesongen. Fra tradisjonelt å ha tomatproduksjon i vest har vi fått en ny produsent på teamet fra midt. For denne produsenten ble det et læreår. Noen utfordringer med gråskimmel i begynnelsen av sesongen gjorde at målet for kg ikke ble nådd.

Begge områdene melder om at det har vært lite skadedyr i år.

Produsentene bruker integrert bekjempelse i den konvensjonelle tomatdyrkingen, som igjen gjør at

det i praksis ikke sprøytes med mindre man absolutt må når angrep er ute av kontroll.

Etterspørselen etter X-tra serien øker, mens dyrere varianter i Smak* serien, som Flavance, opplevde en redusert etterspørsel. Vanlige runde tomater opplevde også en periode med for mye varer i markedet på grunn av høy produksjon i kombinasjon med felles ferie. Prisen for 2023 ble avtalt fast pris. Et nytt tomat produkt ble lansert og kalt «Hverdagstomat». Denne har hatt suksess og det legges opp til økt volum for sesongen 2024. Selv om noen tomat produkter har opplevd til tider dårlig salg, skal det sies at det ble solgt mye tomater totalt sett, i 2023 sesongen.

Spiss paprika

En liten norsk produksjon som vi håper, vil få bedre fortfeste i 2024. Det er lagt nye og bedre planer 👍 Forhåpentligvis vil endringene føre til økt salg av norsk spiss paprika.

I 2023 sesongen ble det importert mye spiss paprika til en billig penge samtidig som man skulle bygge opp en norsk produksjon. Det gikk ikke så veldig bra og store mengder ble kastet i søpla.

Agurk

Agurk produsentene har totalt sett hatt en god produksjon. Noen har hatt litt utfordringer med virus og phytium, men flyten mellom regionene har fungert bra.

Teknisk er det hele tiden utvikling i agurkproduksjonen. Det er investert i bla. LED belysning og klimatiske forbedringer i flere av gartneriene. Dette medfører muligheter til å ta ut større avlinger. Noe vi kunne se gjennom året.

Virus er en skadegjører som er relativ ny i denne produksjonen. Vi ser at det er flere og flere som begynner å finne sine sorter blant sortene som har en viss toleranse overfor virus.

I sommerhalvåret har det vært enkelte uker med for mye agurker og vi finner agurker uten Nordgrønt/Coop emballasje i Coop sine butikker. Prisene har vært stabile.

Krydder

Det har ikke vært noen store problemer med produksjonen i år. Vi har hatt en liten økning i salget totalt sett. De store produktene øker mest, mens vi opplever en liten nedgang på de mindre produktene.

Salget er stort sett jevnt hele året, men med topper til påske, i mai og til jul.

Crispi

Salget har vært veldig bra i hele år. Coop har kjørt kampanjer i hele sommer og høst, så alt som er produsert er solgt. Crispi er også tatt inn i varegruppen Fast Lavpris.

Målet var å holde Coop med norsk Crispi i hele 2023, men på grunn av til tider veldig godt salg og kampanjen som gikk gjennom året, så hendte det at det ble litt lite.

Potet

(Sigurd Orre)

Salg og pris

På tampen av lagersesongen var det godt salg på gamle norske poteter, og importen gikk også fort unna. Det ble derfor i en periode knapphet på poteter i butikk ved oppstart av ny sesong i 2023. Reddal pakkeriet leverte over avtale først i sesongen, og dette reddet situasjonen for COOP. Det var godt salg og ett sug i markedet gjennom hele sommeren. Det ble derfor en fin overgang fra tidligpotet til lagringspotet i starten på september i samtlige regioner. Produsent pris har vært god og har ligget tett oppunder øvre prisgrense.

Kommunikasjon

Kommunikasjonen mellom tillitsvalgte for potet i Nordgrønt, pakkeriene og COOP regnes som god. Vi har månedlige potetmøter der temaet er salg og marked, kampanjer og tilgang på potet. Dette er nyttig for alle parter i samarbeidet, og ett felles mål vi har er å selge mest mulig norsk potet av god kvalitet. Møtene fungerer også som en arena for å diskutere aktuelle utfordringer eller fremtidige muligheter for potet. Takk til alle som har deltatt og bidratt i møtene.

Produsentene

I Nordgrønt er det flinke, kunnskapsrike og dedikerte potetprodusenter som alltid er på søken etter ny kompetanse og metoder for en best mulig potetproduksjon. Det har vært en betydelig økning i produksjonskostnader knyttet til gjødsel, drivstoff, strøm, renter og maskiner, samt et volummessig dårligere salg. Kombinasjonen av dette gjør at mange produsenter har blitt bekymret for egen fremtid. Tiltak som kan hjelpe Nordgrønt sine potetprodusenter inn i fremtiden vil være å selge mest mulig norsk potet av god kvalitet, og at import reduseres tilsvarende. På denne måten kan produksjonsavtalene opprettholdes og kanskje økes på sikt. Vi opplever at Coop at høyt fokus på norsk produksjon i fremtiden, noe vi opplever som veldig positivt.

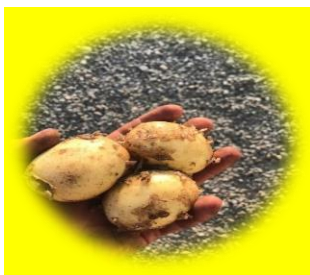

Trøndelag

Tidlig – og småpotet: I år ble det en fin oppstart og bra tilgang på rød og gul tidligpotet. De røde sortene var likevel noe forsinket mot normalen. De fleste produsentene fikk levert avtalt volum gjennom sommeren. Vi har i vår region startet med spesialproduksjon av småpotet. Det har vært en grei oppstart og produktet virker å bli tatt godt imot i markedet.

Lagringspotet: Vi kom godt i gang, og en fin vekstsesong så ut til å gi gode avlinger. Det var lite smittepress på tørråte, og relativt lite vanning var nødvendig. Værmessig var det en utfordrende høst, noe som gjenspeiles i lave lagertall da en del poteter frøs i bakken før den rakk å bli høstet. Dette gjelder særlig produsenter på Innherred

Mandelpotet: Kvikne-gjengen melder at avlingen var ok i år. Noe småfallen potet og litt mer misfarging i skallet enn normalt. Ellers god stemning.

Vest

Vekstsesong: Den tidligste potetsettingen i Vest kom i gang i påsken under litt kalde forhold. Fra midten av april og utover kom de fleste i gang, og settingen var ferdig til 17. mai. I slutten av mai og juni kom det veldig lite nedbør, noe

som resulterte i mye vanning for produsentene. Så kom regnet i juli, og det fortsatte egentlig resten av sesongen utenom enkelte godværsperioder. Potetene har nok hatt en litt krevende sesong med tørke i knollsettingen og deretter mye nedbør i vekstperioden. Dette har vist igjen på avlingsmengde i år som har vært ca. 25-30 % lavere enn det normale. Likevel har kvaliteten på potetene vært generelt god.

Tidligpotet: Den aller tidligste høstingen ble litt bak skjema i år og startet i Søgne i uke 24, Rogaland kom etter i uke 26. Kvaliteten har vært god på både gule, røde og småpotet. Det er to produsenter i Vest som har dyrket småpoteter i 2023, og dette ble prøvd med sortene Folva og Anouk. Utfordringen med denne produksjonen er mengden settepotet per dekar som gir en veldig høy settekostnad. Videre er det utfordrende med riktig mengde gjødsling og vekstavslutning til rett tidspunkt. Erfaringene så langt er at størrelse og kvalitet har truffet nokså godt med det som Coop ønsker. Økonomien i småpotetproduksjon har vært grei nok, men bør kan diskuteres på grunn av økt arbeidsmengde.

Lagringspotet: Lagersortene har hatt mindre avling i år enn normalen, og spesielt på Folva er det en betydelig nedgang. Per 1. november hadde vi ca. 1000 tonn mindre på lager enn i fjor, og brorparten av dette gjelder Folva. Asterix har også en reduksjon. Dette forklares nok først og fremst med tørken i knollsettingen. Mye nedbør fra september og utover gjorde også at innhøsting for enkelte med tung jord ble krevende. Utenom enkelte partier med råte har likevel lagerbeholdningen stort sett hatt fin kvalitet.

Øst

Vekstsesong: Sein vår på Østlandet gjorde at våronna ble ca. en uke etter normalen. Vi fikk forsommertørke og mange måtte utpå med vanningsvogner. Fra 20. juli startet regnet, og det toppet seg med uværet «Hans» som gav store

nedbørsmengder over mesteparten av Østlandet og flom i store og små elver. Mye poteter dyrkes langs Glomma, og en del av dette ble oversvømt og druknet. Det gikk verst ut over mandelpotetdyrkerne. De store nedbørsmengdene gjorde det vanskelig å få utført forebyggende tørråtesprøyting, så det ble tørråteangrep på potetriset i veldig mange åkrer.

Innhøstingen ble også hemmet av regn. Kapasiteten gikk ned og det blir mer våt jord med potetene inn på lager. I kjølvannet av årets utfordringer ble det en kostbar vekstsesong for produsentene i Øst.

Tidligpotet: Det ble sein setting i år som gjorde at tidligpotetene ble en uke forsinket sammenliknet med året før. Etter hvert ble tilgangen god og kvalitet har vært bra gjennom sommeren. Østlandet tar også del i spesialproduksjon av norske småpoteter. Dette reduserer importbehovet og økonomien i denne produksjonen er bedre enn tidligere.

Lagringspotet: En sen vår med påfølgende utfordringer i vekstsesongen gjorde at årets lagerpoteter fikk ett redusert avlingsnivå på 20-25 prosent i forhold til i fjor. Mandelpotet er 30 prosent ned. Hovedårsak til reduserte avlinger er færre knoller under hvert ris. Knollansettet ble bestemt i tørrperioden på forsommeren. Stort sett har det vært mye bra på lager, men noen utfordringer på enkeltpartier.

Lagertall

Per 1. mars var det netto klasse 1. ca. 2400 tonn rund potet totalt på hele landet. Dette er drøyt 1300 tonn mindre enn i fjor og vi regner dette som håndterbart for resten av inneværende sesong. Likevel, litt labert salg hittil i 2024 har gjort at vi nå iverksetter kampanjer igjen for å sikre at ikke planlagt importvolum havner i konflikt med gjenstående norsk lager. Det blir derfor høyt fokus på salg utover våren på potetmøtene våre.

For mandel er lageret på 285 tonn i år mot 925 tonn klasse 1. i fjor. Gjenstående lager på mandel bør kunne håndteres på en grei måte utover våren.

Vi gleder oss nå til en ny sesong 😊

Rotgrønnsaker (Thorleif Aas)

Litt generelt først Region Øst

Det har vært en krevende sesong i de fleste produksjoner. Våronna var i gang da det kom påfyll av store mengder regn og snø som utsatte onna med mange dager. Dette resulterte i forskjøvet så/plante tidspunkt, og enkelte opplevde ujevn opp spiring.

Bilde: 25.04.2023

Etter våronna kom det en varm og tørr periode som utløste et stort vanningsbehov. Så kom det etterlengte regnet, men det ga seg aldri. Utover høsten ble det registrert kvalitetsutfordringer i enkelte kulturer, og innhøsting forholdene ble til dels svært krevende.

Region Vest

Kom i gang til normal tid, lite nedbør førte til ujevn spiring og behov for vanning på enkelte kulturer tidlig i sesongen. En kald mai førte til utsatt høsting på de tidlige kulturene. Som i de andre regioner snudde været litt ut i sesong, all nedbøren skapte problemer i siste del av sommer og helt til varene var i hus.

Region nord (Midt)

God start på sesongen, forsommeren inneholdt mye varierende vær. Det ble en god start for mange, noe ujevn spiring på gulrot på enkelte partier. Sommeren ble bra, både varme og naturlig tilførsel av fuktighet. Innhøsting ble avbrutt med en regnværs periode, men alt kom inn til slutt.

Vi har så smått startet med månedlige møter der tillitsvalgte på rotgrønnsaker deltar sammen med pakkerier og representanter fra Coop. Dette tror jeg er en god investering for oss alle, da det gir rom for å snakke sammen slik at vi kan få oppklart uklarheter rundt samme bord. Samarbeidet mellom pakkeriene og innkjøperne oppleves som veldig bra.

Gulrot

Det ble en litt utfordrerne start på vekstsesongen, noe kan skrives til lavere spireevne på noe frø, og noe til det været som var i starten på sesongen. Det ble litt import i overgangen til norsk, overlappen mot lagrings rot ble litt forsinket med 1-2 uker grunnet vekstsesongen. Vi har 750 t mindre på lager sammenlignet med 2023, og 470 t mindre enn 2022. Kvaliteten har vært fin frem til nå, det er noen signaler om reklamasjoner mot kvaliteten fra enkelte partier. Det blir spennende og se hvordan vi klarer å treffe ny sesong med den usikkerheten lagerkvaliteten gir. Vi har ikke mye å gå på da volumet er begrenset. Det ble introdusert nye paknings størrelser på gulerota før jul i 23, overgangen har godt bra. Det har vært gjennomført kampanjer som har gitt et godt salg. En bekymring er at det går mye av 1 kg ekstra, det vill være viktig at det blir en kvalitetsforskjell på de forskjellige forpakninger. Slik at vi opprettholder et riktig volum på de forskjellige sorteringer.

Det har vært 4 produsenter i Trøndelag, 2 på Østlandet og 7 i Vest

Kålrot

Det ble en kald og noe sen våronn, lite nedbør i starten ga en del utfordringer med dårlig spiring. I Trøndelag hadde de fjorår sesongen med problemer med plante jord friskt i minne, dette gikk i år uten problemer. Litt ut juli kom regnet, dette førte til en rekke med utfordringer, ugresset kom med full styrke, stopp i veksten, klump rot m.m. Det rapporteres om mindre problemer med skade dyr

denne sesongen. Trøndelag og Vestlandet hadde ved telling 1.12.23 tilnærmet lik lagertelling som 1.12.22. På Østlandet manglet det over 500 t på lager sammenlignet med 1.12.22.

Det ble gjort avtale med GH om kjøp av rot etter jul 2023. det forventes at det er Norsk kålrot til litt ut i april.

Det er 4 produsenter i øst, 3 i vest og 3 i Trøndelag

Løk

Det var et stort lager med løk etter 2022 sesongen. Et godt salg og mindre import grunnet en svak krone gjorde at all løken ble omsatt, overgangen mot import gikk fint. Som for andre kulturer ble det en krevende sesong for løk også, noe ulike utfordringer i forskjellige regioner. Det som kan nevnes spesielt for denne sesongen er Løkbladgråskimmel, den ble etter hvert registrert over hele landet og gjorde at enkelte felt fikk utfordringer. Det er generelt noe økt utsortering av enkelte partier, dette grunnet veksts sesongen og til del utfordrerne innhøstingsforhold.

Østlandet og Vestlandet har de største avvik på volum, mens Trøndelag har tett opp mot 2022. Det forventes å ha Norsk løk noen uker inn i mai 2024. GH har ønsket å få kjøpt løk av oss, men da vi ikke har nok løk selv lar dette seg ikke gjøre.

Produsentene fordeler seg slik: 1 nord, 2 vest, 6 øst.

Salatgrønnsaker. (Johan Morten Haugan)

Oppstart i starten av april i øst og midt som er ca. normalt, men vest kom litt senere i gang pga. bløte forhold i begynnelsen av mars. Forsommeren ble utfordrende i alle regioner med tørke, kulde, regn og snø. Resten av sesongen kan oppsummeres med et ord: **Bløtt**. Det ble derfor utfordrende å få plantet det som skulle hver uke mellom skurene, men ved sesongslutt så kan vi oppsummere med at produsentene i stor grad har klart å levere Coops behov i de fleste kulturer.

Kulturer:

Isberg: Full dekning fra 25 mai. Overgang import tidlig/sent gikk bra. Behovet til Coop har blitt dekt opp gjennom noen suppleringer regioner mellom. Ferdige på midt og øst medio oktober, mens vest hadde til 20 november.

Hjertesalat: En del nedgang i alle regioner som kan skyldes dårlig grillvær, men også at Crispi salatpakningen som direkte konkurrerer mot hjertepakningen var på tilbud (fastpris) hele sesongen.

Blomkål: Grei start i begynnelsen av juni, men med hull i plantingene fra våren av så ble det en uke med underdekning i medio juni. Ujevnt/svakt salg i alle regioner og at brokkoli har vært en stor konkurrent i butikk. Det ble høstet blomkål i vest til slutten av november.

Brokkoli: Bra salg igjennom hele sesongen øst supplerte mye til andre regionene. Samme som på blomkål fikk vest dårlig avling på brokkoli som følge av den veldige fuktige høsten.

Vårløk: God oppstart i vest de første ukene grunnet at andre regionene ikke var i gang. Midt og øst kom i gang medio juni.

I august så kom skimmelangrep i hele landet og vest var fra midten av august tomme for vårløk resten av sesongen. Det var stort skimmel press i hele landet og med plantevernmidler som gikk ut i 2022 så ble utfordringene veldig store.

Salget ble veldig bra for de produsentene som kunne levere å det ble flyttet varer mellom regionene og Coop har fått det de har bestilt.

Ny EPS kasse der vi gikk fra 15 bunt/ks. til 10 bunt/ks som så ut til å slå positivt ut da færre bunter i hver kasse resulterte i mindre svinn.

Rosenkål: Oppstart begynnelsen av september greit salg totalvolum godt tilpasset planene.

Stangselleri: Bra salg i oppstart vest da det bare var de som hadde selleri ferdige så det resulterte at de gikk tomme en periode. Øst hadde oppstart 2 uker senere en normalt og dekket behovet der ut oktober.

Midt startet etter plan, men gikk tomme tidligere en planen da de supplerte øst fra start av november.

Kinakål: Grei sesong med stabile priser ferdig solgt i januar.

Purre: oppstart 20 juli. Bunt solgte ok i kampanjeperioden. Bra kvalitet på lagervarene.

Hodekål: Overgang import/norsk gikk bra nykål bra salg og fin vare til overgangen kål i uke 32

En omstilling i hvordan vi produserer og pakker kål jobbes det med og da spesifikk overgang til stk. på sikt. Stor kål blir liggende å sperre salg i butikk så sein kål og lagringskål bør være under 2 kg gjerne ned mot 1,5 kg.

Fårikålsesong salget ble bedre i år sammenlignet med i fjor.

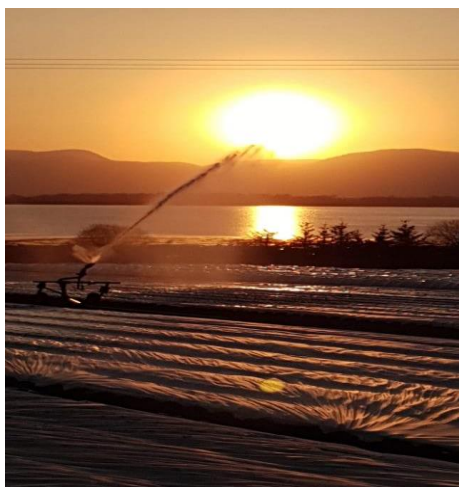
Lagertallene er en del lavere i år mest i midt der frosten tok en betydelig del.

Rødkål: Grei sesong med god kvalitet.

Sukkerert: Oppstart som normalt, fortsetter med mye drukning etter mye nedbør dårlig salg utenom kampanjer gjorde at behovet ble dekket opp.

Gresskar til Halloween: Liten nedgang i forhold til 2022, men bra kvalitet og lite problemer med dugg.

Squash: Kald mai forsinket oppstart. Høy temperatur i sommer og senere regn gjorde sesongen i år som i fjor noe krevende. Salget og kvaliteten har vært bra.

Oppsummert: Grenseendringene/ justeringene ser ut til å falle på plass og en bedre flyt i vare gangen var merkbart bedre for 2023 enn 2022.

Ekstrem vær ser ut til at vi må belage oss på hvert år i en eller annen form og i en eller annen region så produksjon i alle regioner blir også viktig i årene fremover.

Et år med mye vær så var skadedyr problematikken heldigvis nesten fraværende i hele landet.

Også i år så kommer det mange positive tilbakemeldinger fra produsentene når det gjelder kommunikasjon og samarbeidsklima med Coop og deres ansatte.

Takker for godt samarbeid gjennom sesong 2023.

Frukt.

(Knut Opedal)

Ein god sesong for alle fruktslaga. Men høgare avlingar gjer utfordringar for salet, spesielt i moreller. Ein betre fordeling av sortsutvalet er viktig for å fordele salet over ein lengre periode. Eplesesongen var bra i alle regionar, men spesielt Telemark hadde sær gode avlingar. Totalt for landet var det rekordhøg produksjon.

Sommaren var våt, særleg på Vestlandet, mens seinsommar og haust var tørr og fin. Kvaliteten på frukta vart god.

Salet gjekk for det meste bra med tanke på mengdene. Prisane var moderate. Men for plommer vart prisen satt ned før hovudsesong grunna for høge prognosar (totalt i norske markedet), noko som i ettertid viste seg å vere feil vurdering. Vintersalet av eple har gått etter planen og er ein viktig satsing for å ta hand om dei auka mengdene med eple som er forventet framover.

Solgte varer (tonn)

År	2023	2022	2021
Moreller	144	127	84
Plommer	332	173	520
Pærer	346	298	214
Eple	2347	2546	3060

Bær.

(Helge Bonden)

Årets bærsesong startet bra, men litt sent. Overvintringen var god. Det ble en kald vår, men uten frost i blomstringen. Mye rettet seg opp med en varm og tørr forsommer.

Jordbærsesongen startet ca. 14/6. I juli ble varmen avløst av regn og kaldere vær. Dette skapte en del utfordringer på kvalitet, spesielt på frilands bær. Det var litt tungt å selge volumet i perioder, selv om volumet på jordbær ble 25% redusert fra 2022, og svinnet gikk noe opp. Avlingene ble under normalt. Trøndersk jordbær sesong kom i gang til normal tid. Mengdene ble også

moderat, men for ett par dyrkere ble det ett godt år. Det ble leverte 143 ton fra Trøndelag, mot 162 i 2022.

Trønderne opplevde en mere krevende sesong der mye større andel av bæra ble sendt til Tromsø, Østlandet og Bergen og Stavanger enn det vi har gjort tidligere. Fravær av kampanjer er vel noe av forklaringen og kanskje at Trønderske kunder er prisbevisste slik at et forholdsvis høyt prisnivå også forklare dette.

Vi hadde andre året med sentralt innkjøp, og opplever at dette også for oss begynner å komme på plass og at vi blir legebehandlet og kommer inn i systema som brukes.

Volumet på bringebær økte med 2,5%, og her ble svinnet noe lavere enn tidligere.

Det ble også i år levert både jordbær og bringebær fra tunell med substratproduksjon.

Blåbær hadde også en økning i volum, fra i fjor, men her var det litt økning i svinn.

Salget av rips, solbær og stikkelsbær ble svert dårlig. Salget kom aldri ordentlig i gang, og uværet Hans, i august gjorde at sesongen brått ble over. Det ble kjøpt inn større kurver for testing i markedet, men dette ble stoppet, da været ikke spilte på lag og sesongen ble tidlig avsluttet.

Bjørnebær ble levert fra veksthus tidlig på sesongen, og fortsatte fra tuneller utover sommeren. Produksjonen har gått bra, men salget har vert noe utfordrerne, og volumet sank med 16%.

Direktelevering av jordbær via Goman har også i år, fungert godt. Distriktene har overlappet hverandre på en grei måte.

Kurver og EPS kasser har fungert greit, men noen sliter med å få saldoen på kassene til å stemme med NLP.

Produsentene har hatt en god dialog med innkjøperne i Coop med tanke på volum, sorter og oppfølgingsmøter. Grzegorz Kaslikowski har overtatt det daglige ansvaret for bærene i Coop, og har gjort en svært god innsats.

Coop Norge SA (Hanne Brennhovd)

Totalmarkedet for F&G har vokst mer i verdi enn dagligvare totalt gjennom 2023. Verdiveksten i dagligvaremarkedet var på 6,6%, mens veksten for frukt og grønt var på 9,8%.

Veksten er utelukkende i lavpriskjedene, trolig drevet av redusert kjøpekraft og endret handlemønster hos forbrukere, kombinert med økt prisfokus/-konkurranse blant lavpriskjedene. Kiwi unnlot å ta ut prisøkningene fra leverandører i februar, hvilket har drevet kundetrafikk til deres butikker. Det har naturlig nok også økt deres salg av frukt og grønt. Tre kjeder tok markedsandeler i 2023; Rema tok +0,4% markedsandel, Extra tok +0,5% og Kiwi +1,8%. Supermarked taper andeler, Meny spesielt. Nærbutikkene i Coop taper også mindre enn sine segmentkonkurrenter.

Coop tok +0,6% markedsandeler på frukt og bær isolert på sammenliknbare butikker, men tapte -0,5% på grønnsaker/poteter. Totalt har Coop stabil markedsandel på frukt og grønt sammenliknet med året før, og har samme vekst som totalmarkedet. Dette til tross for at Coop totalt taper -0,3% markedsandel i dagligvaremarkedet, som følge av at veksten på dagligvare i Coop var lavere enn totalmarkedet.

Til tross for vekst i verdi for frukt og grønt, går volumet totalt sett noe tilbake, dog varierende fra kultur til kultur og kjede til kjede i totalmarkedet.

2023 ble et røft år for Coop totalt sett. Stort press på lønnsomheten som følge av økt prispress på dagligvarer, endring i kundeadferd, ny ledelse inkl. store omorganiseringer i tillegg til et generelt (negativt) engasjement rundt dagligvare som bransje fra politisk hold og ulike interessegrupper har preget året. Ambisjonen om å vokse mer enn markedet på F&G viste seg å bli vanskeligere enn forutsatt, men vi beholdt markedsandelen vår i et krevende marked.

Nordmenn spiser mindre frukt og grønt totalt. Volumutviklingen er negativ, men andelen norske grønnsaker i Coop er ytterligere styrket gjennom 2023! Andelen er beregnet til drøyt 70% i Coop, og er økt med +1,3%-poeng siste år,

mens andelen av frukt og bær er på 5% og som følge av en kort jordbærseong gikk tilbake med -0,1%-poeng. Prix har som kjent en uttalt ambisjon om å være best på norsk frukt og grønt, og har økt sin andel norsk mer enn Coop totalt med hele +1,9% på grønnsaker og +0,3% på frukt og bær.

Klimatiske forhold utfordrer i større grad tilgang og kvalitet på frukt og grønt, også i Norge. Klimaendringene påvirker i større grad sesongskifter og behov for kommunikasjon og informasjonsflyt øker. Det stiller videre nye krav til sortsutvikling, dyrkningsteknologi, lagringskapasitet, planlegging av produksjon og kvalitetskontroll.

Samarbeidet mellom Nordgrønt og Coop oppleves ytterligere styrket gjennom 2023. Dialogen er generelt tettere og diskusjonene mer konstruktive og mulighetsorienterte, trolig som følge av økt åpenhet og tillit fra begge parter. Økt involvering i planer og tett oppfølging av uttak bidrar til bedre informasjonsflyt og styrket gjennomføring. Økt forståelse for markedsdynamikken og tettere dialog og samhandling relatert til markedsmøtene til styrket konkurransekraft. Tillitsvalgte i styret oppleves å gjøre en stor innsats for fellesskapet. Det er fortsatt store potensialer i mer presis og tett dialog, spesielt i sesongovergangene, og generelt tettere kontakt mellom innkjøperne og den enkelte produsent.

Arbeid med revidering av Coop sin hovedavtale har preget siste måneder. Målet med ny hovedavtale har vært å tydeliggjøre og forenkle innholdet, implementere nye lovverk, reguleringer og retningslinjer, og vi sikter mot en digital signatur av nytt avtalesett med den enkelte produsent/pakkeri i mars/april i år.

EPS-kassene har dessverre bidratt til mye frustrasjon i året vi nå har lagt bak oss. Det er lagt ned mye tid og ressurser hos flere, med mål om å rydde opp i beholdninger og vareflyt, samt utvikling av rutiner og prosesser som skal bidra til løpende kontroll. Før ny norsk sesong forventer vi å ha ryddet i utfordringene, og ha gjennomført løsninger som skal ivareta alles interesser.

Aldri har frukt og grønt stått så sentral på agendaen i Coop Norge SA som nå. Ambisjonene er store for frukt og grønt, som vil ha en sentral plass i de strategiske målbildene mot 2030. For øyeblikket jobbes det med en revidert strategi med konkrete mål som i større grad vil ansvarliggjøre ulike ledd i verdikjeden. Vi erkjenner at det fremdeles er store utviklingsbehov for en mer effektiv verdikjede for å sikre friskere varer til butikk og kunde, og en målrettet plan for nødvendige tiltak er under utarbeidelse gjennom ulike prosjekter i organisasjonen.

Tusen takk for samarbeidet i 2023! Vi har stor tro på muligheter i 2024 og i fortsettelsen, og gleder oss til å utvikle oss videre sammen med produsenter, pakkerier og styret i Nordgrønt.

Styrehonorarer.

Styremedlemmene har fått utbetalt følgende styrehonorarer for 2023:

Styreleder	Kr.	150.000, -
Nestleder	Kr.	75.000, -
Styremedlemmer	Kr.	35.000, -
Regionlederne får også et honorar. I 2023 var dette på kr. 10 000,-		

Arbeidsmiljø

Det er ingen ansatte i Nordgrønt, kun en innleid daglig leder. Styret anser arbeidsmiljøet for godt.

Medlemssituasjon/Omsetning

Samlet omsetning for våre medlemmer i 2023 ble på 979 millioner. Dette er en økning på 54 millioner fra 2022. Omsetningen i 2022 var 925 millioner, 2021 var 835 millioner, 2019 var på 797 millioner, 2018 var 742 millioner, og i 2017 på 755 mill. I 2023 hadde vi 321 aktive medlemmer. Det er ned 6 stk. fra 2022. Coop har 35 andeler.

Likestilling

I styret er det 8 medlemmer, av disse er det 6 menn og 2 kvinner. Nordgrønt vil arbeide for å få bedre kjønnsfordeling i styret, men ser visse begrensninger så lenge 99% av medlemmene er menn.

Ytre miljø

Nordgrønt forurensar ikke det ytre miljø.

Økonomi

Vi endte opp med et overskudd på 287 856 kr etter skatt.

Selskapets egenkapital og likviditetssituasjon anses å være god. Styret bekrefter at selskapets forutsetninger om fortsatt drift er til stede.

Nordgrønt SA
Clog/Gardermoen 13.03.2024

Thorleif Aas

Inger Iren Eriksrud

Sigurd Orre

Knut Opedal

Hanne Brennhovd

Johan Morten Haugan

Laurits Stokkeland
Nestleder

Eilif Due
Styreleder

Johan Presthus
(Daglig leder)